

Підготовка кадрів та «Упаковка»

О.М. Гавва, д.т.н., Національний університет харчових технологій, м. Київ

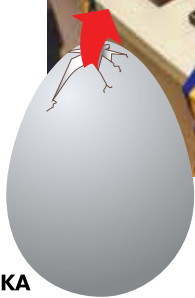
Становлення та розвиток будь-якого сектору економіки країни, зокрема і пакувальної індустрії, передбачають наявність, підготовку та перепідготовку відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) фахівців. Як стверджують фахівці пакувальної справи, друга половина 90-х рр. минулого сторіччя є початком інтенсивного розвитку пакувальної індустрії в Україні. Перш за все введено тлумачення терміну «пакувальна індустрія». Тобто це не галузь економіки, а сукупність великої кількості секторів економіки, направлених на реалізацію основних завдань пакування. До пакувальної індустрії також віднесено діяльність людини, спрямовану на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців, що зайняті вирішенням завдань цієї індустрії в Україні.

Період становлення пакувальної індустрії в Україні характеризується не тільки створенням, модернізацією виробничих потужностей, а і відкриттям асоціації пакувальників України «Клуб пакувальників», інформаційно-аналітичних центрів, часопису «Упаковка», спеціальностей і спеціалізацій з підготовки та перепідготовки фахівців тощо. До речі, незважаючи на деякі відставання України в розвитку пакувальних технологій порівняно з провідними європейськими країнами, вищі навчальні заклади України вперше на теренах Радянського Союзу та майже одночасно з Францією, Німеччиною, Великобританією, Італією розпочали підготовку фахівців високого рівня для пакувальної індустрії і консультування щодо навчальних програм. Правда, кожна з країн почала підготовку фахівців за різними фаховими спрямуваннями: технології виготовлення тари і упаковки, технології пакування, машинобудування.

Зважаючи на тенденцію розвитку пакувальної індустрії України в 90-х рр. (завезення значної кількості обладнання і технологій для виготовлення пакувальних матеріалів, тари, пакування продукції), першою спеціальністю, за якою почали готувати фахівців, була «Машини і технології паку-

вання». Вона включена до напряму підготовки бакалаврів «Інженерна механіка» і відповідає галузі знань «Машинобудування та металообробка». Фахівці із цієї спеціальності вміють: проектувати і виготовляти пакувальне обладнання різних функціональних груп; проектувати, монтувати, діагностувати та експлуатувати пакувальні виробництва, автоматизовані поточкові лінії, пакувальні дільниці; створювати і впроваджувати нові пакувальні системи; впроваджувати новітні мехатронні системи керування машинами та поточковими лініями, організовувати раціональні транспортні логістичні системи тощо. Одними з перших ВНЗ, що розпочали підготовку фахівців за цією спеціальністю були: Національний університет харчових технологій (м. Київ), Луцький національний технічний університет, Національний університет «Львівська політехніка», Українська академія друкарства (м. Львів). З часом ще три ВНЗ України ліцензували цю спеціальність: НТУУ «Київський політехнічний інститут», Харківський національний аерокосмічний університет імені М. Жуковського, Одеська національна академія харчових технологій.

Інтенсивний розвиток упаковки в Україні вимагає організації безвідходного кругообігу упаковки як чинника заощадження матеріальних та енергетичних ресурсів. Для формування знань, умінь і навичок у фахівців, які будуть вирішувати глобальні проблеми кругообігу упаковки, відкрито спеціальність «Машини і ресурсозберігаючі технології переробки упаковки». За цією спеціальністю нині здійснюється підготовка фахівців за всіма ОКР у Національному університеті харчових технологій. Фахівці з цієї спеціальності вміють: створювати і реалізовувати ефективні системи вилучення вторинної сировини з використаної упаковки; розробляти, виготовляти, монтувати, діагностувати та експлуатувати поточкові лінії переробки упаковки; організовувати і проводити екологічний контроль безпеки використаної упаковки.



УПАКОВКА
МАЙБУТНЬОГО

Знайди себе!
УНІВЕРСИТЕТ
Спеціалістський журнал не лише про упаковку





Формування та розвиток національних традицій упаковознавства та ефективного впровадження новітніх технологій виготовлення та оформлення упаковки покладені в основу підготовки фахівців зі спеціальності «Технологія розробки, виготовлення та оформлення пакувань», яка входить до напрямку підготовки бакалаврів «Поліграфічна справа». Фахівців із цієї спеціальності готують такі ВНЗ:

- Українська академія друкарства;
- НТУУ «Київський політехнічний інститут»;
- Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (м. Київ).

Одержаний фах дає їм змогу: розробляти, впроваджувати технології виготовлення та оформлення різних видів і типів упаковки й тари; виконувати маркетингові дослідження щодо тенденцій розвитку упаковки і задоволення потреб споживачів різних фізичної та вікової категорій.

Поряд із цілеспрямованими спеціальностями підготовки фахівців в Україні — ще понад 15 ВНЗ здійснюють підготовку фахівців для пакувальної індустрії за окремими спеціалізаціями (технологія полімерів, скла, паперу та картону; дизайн; логістика). Загалом в Україні понад 25 ВНЗ беруть участь у підготовці фахівців для цієї сфери. На жаль, у рамках Міністерства освіти і науки України відсутня фахова методична комісія з питань підготовки таких фахівців, а тому з перших днів роботи Клубу пакувальників та журналу «Упаковка» цілком ефективно працює координаційно-методична рада Клубу пакувальників із питань підготовки фахівців для пакувальної індустрії. До складу цієї ради входять провідні науковці-педагоги ВНЗ відповідної сфери. Робота координаційно-методичної ради направлена на формування знань, умінь і навичок у майбутніх фахівців, залучення молоді до навчання; вирішення творчих важливих для індустрії завдань; пропагування новітніх технологій пакування; сприяння розвитку і вдосконалення наукових досліджень. Основним джерелом інформування населення про технології і обладнання пакування та методологічні напрями підготовки фахівців є журнал «Упаковка».

З 2001 по 2006 рр. важливою складовою часопису «Упаковка» був журнал «Університет». У ньому відображалися не тільки інформаційні матеріали про упаковку, пакування та обладнання, а й питання побуту та життя студентів. За період ви-

пуску журналу «Університет» було видано 30 його номерів, в яких надруковано 174 статті, авторами яких були 55 студентів-магістрантів і 25 аспірантів. З часом рівень наукових статей студентів і молодих науковців зріс до фахових, і тому надалі їх почали друкувати в основній частині журналу.

Аби пришвидшити впровадження результатів досліджень молодих вчених і студентів на виробництві, щорічно, починаючи з 2000 р., в рамках заходів міжнародної виставки «Пак Експо» проводиться науково-практична конференція «Новітні технології пакування». За період її проведення активну участь у роботі брали 836 магістрантів, аспірантів та молодих вчених. На конференціях було виголошено 152 доповіді, значна частина з яких зацікавила виробників. За сприяння журналу «Упаковка» матеріали конференцій публікувались окремими виданнями.

Формування ініціативності, творчості, інноваційності та науковості студентів здійснюється через конкурси.

Так у 2000 р. Клуб пакувальників разом із журналом «Упаковка» та Міністерством освіти і науки України започаткували всеукраїнський, а з часом і міжнародний конкурс «Золотий каштан». Цей конкурс єдиний у світі у своїй цілісності, він розглядає наукові роботи студентів у п'яти номінаціях:

- технології і обладнання виготовлення пакувальних матеріалів і упаковки;
- дизайн і розробка упаковки;
- технології і обладнання пакування;
- технології і обладнання переробки використаної упаковки;
- упаковка — елемент логістики.

На конкурс «Золотий каштан» за всі роки його проведення було подано 948 студентських наукових робіт із 22 ВНЗ України та 8 ВНЗ Росії, Білорусії, Болгарії, Польщі. За результатами конкурсу було проведено 14 науково-практичних конференцій, на яких 291 переможець конкурсу доповів про основні результати своїх досліджень. Матеріали доповідей, як додаток до журналу «Упаковка», були опубліковані окремими виданнями.

Поряд з цим із 2000 р. в рамках конкурсу «Зірка упаковки» виділено окремо конкурс «Упаковка майбутнього». У ньому беруть участь студенти — майбутні дизайнери. Основним об'єктом їхнього творчого доробку є створення новітніх креативних зразків упаковки і тари. За всі роки на конкурс «Упаковка майбутнього» було направлено 769 зразків упаковки та етикетки з 12 ВНЗ. Переможцями конкурсу визнавалися 39 робіт, з яких 27 — із Національної академії образотворчого мистецтва, та 7 — із Харківської академії дизайну та мистецтв.

Творчий пошук нового, ефективного дав змогу більше 20 вченим захистити кандидатські та 7 докторських робіт, які присвячені вирішенню важливих проблем і завдань у пакувальній індустрії.

За період становлення пакувальної індустрії в Україні підготовлено понад 1250 фахівців вищої кваліфікації, які вплили в її кадровий потенціал. І кожен із них пам'ятає, що першою абеткою знань про технології пакування, пакувальних матеріалів та упаковки був журнал «Упаковка». *У*

